JOPPI OPETUSHALLITUS UTBILDNINGSSTYRELSEN

Medfinansieras av Europeiska unionen

Utveckling av kontinuerligt lärande i riksomfattande ESF+-projekt

Medfinansieras av Europeiska unionen

Första upplagan, 2024

Skribent: Annukka Norontaus
Redigering: Anna Antila
Ombrytning: Source Creative Oy

JOPPI – ESF+-samordningsprojekt för
kontinuerligt lärande i Finland
www.oph.fi/joppi

ISBN: ISBN 978-952-13-6956-8 (pdf)

Mer information om publikationen:
Annukka Norontaus, specialsakkunnig, JOPPI
– Kontinuerligt lärande i Finland, Utbildningsstyrelsen.
annukka.norontaus@oph.fi

INNEHÅLL

1. Inledning 4

2. Utredningsarbetets uppställning och frågor 5

3. Centrala resultat 6

3.1 Stödmottagare och utvecklingsprojektens förändringsbehov 6

3.2 Grundläggande uppgifter om stödmottagarna 8

3.3 Kontinuerligt lärande ur stödmottagarnas perspektiv 11

3.3.1 Möjligheter till kontinuerligt lärande för alla 12

3.4 Utmaningar och lösningsförslag i strävan efter förändring 14

3.5 Gemensamt för projekten och stödmottagarna 16

3.6 Gemensamt i riksomfattande och regionala ESF+-utvecklingsprojekt 18

4. Slutsatser och utvärdering av utredningen 19

Bilaga: Ansökningsomgång 1, teman och utvalda riksomfattande ESF+-projekt för kontinuerligt lärande 2024–2026 22

1. INLEDNING

Ett av syftena med JOPPI-samordningsprojektet för kontinuerligt lärande i Finland är att skapa en aktuell lägesbild och utredning av utvecklingsarbetet som ESF+-stödmottagarna utför i riksomfattande och regionala projekt för kontinuerligt lärande.

Denna utredning visar:
- vilka **riksomfattande** stödmottagare för kontinuerligt lärande som har valts från den **första ansökningsomgången** (våren 2024)
- vilka teman projekten hänför sig till
- hurdan förändring som främjas i utvecklingsarbetet och vad som utmanar arbetet
- vad som förenar stödmottagarna

En del av ERUF- och ESF+-finansieringen inom programmet Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027 används för att genomföra olika riksomfattande teman. Det riksomfattande temat för kontinuerligt lärande ingår i Europeiska socialfonden plus (ESF+) specifika mål 4.2 Ny kompetens för arbetslivet under insatsområde 4 Ett sysselsättande, kompetent och inkluderande Finland i programmet Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer undertemana för ESF+-stödet för det riksomfattande temat kontinuerligt lärande redan i ansökningsskedet.

I den första ansökningsomgången ingick fyra underteman till vilka man valde sammanlagt åtta projekt:
- Tema 1. Utveckling av och pilotförsök med handledande utbildning för invandrare samt invandrarnas språkstigar, med ett projekt.
- Tema 2. Branschspecifika nätverk för att utveckla det strategiska samarbetet, med tre projekt.
- Tema 3. Utveckling av högskolors och andra utbildningsanordnares kompetens för att svara på efterfrågan på utbildning för kontinuerligt lärande, med två projekt.
- Tema 4. Utveckling av verksamhetsmodeller som stöder särskilt välkomna grupper, med två projekt.

Genom utvecklingsprojekten inom det riksomfattande temat kontinuerligt lärande uppstår verksamhetsmodeller för kontinuerligt lärande i Finland som svarar på både arbetslivets och individernas behov av att utveckla och förnya sin kompetens. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för temat kontinuerligt lärande. NTM-centralen i Norra Österbotten ansvarar för de riksomfattande ESF+-finansieringsbesluten för temat kontinuerligt lärande.[1)]

JOPPI – Kontinuerligt lärande i Finland är ett samordningsprojekt för temat kontinuerligt lärande som skapar möjligheter för utvecklingsprojekt för kontinuerligt lärande att dela bästa praxis och nya verksamhetsmodeller samt nätverka och stöder dem i deras utvecklingsarbete.

Vad är ett ESF+-projekt?

Europeiska socialfonden plus (ESF+) stöder genomförandet av Europeiska unionens sysselsättnings-, social-, utbildnings- och kompetenspolitik och strukturreformer inom dessa sektorer. Temat för ESF+-programperioden 2021–2027 är Ett förnybart och kompetent Finland. I Finland riktas ESF+-finansieringen till utvecklingsprojekt som stöder sysselsättning, kompetens och delaktighet. ESF+-projektbesluten fattas av NTM-centralerna.

Läs mer:
- Europeiska socialfonden plus (ESF+), Strukturfonder.fi
- Europeiska socialfonden, EU-finansieringsrådgivning

[1)] *Mer information om det riksomfattande temat kontinuerligt lärande finns på webbplatsen strukturfonder.fi*

2. UTREDNINGSARBETETS UPPSTÄLLNING OCH FRÅGOR

Informations- och utredningsarbetet om de riksomfattande ESF+-projekten för kontinuerligt lärande grundar sig på den uppställning som presenteras nedan i figur 1 där man definierar utredningens objekt, metoder samt de centrala frågorna som man i denna utredning har sökt svar på i fråga om stödmottagarna och projekten.

De centrala frågorna är:

- Hurdana är de riksomfattande ESF+-projekten och stödmottagarna inom kontinuerligt lärande?
- Vilket förändringsbehov svarar projektet på, vilken förändring eftersträvas?
- Vad innebär kontinuerligt lärande för stödmottagaren?
- Vilka utmaningar är förknippade med utvecklingsarbetet?
- Vad är gemensamt för projekten och stödmottagarna?

Som material i utredningen har man använt:

1. Inledande orienteringsenkät riktad till riksomfattande stödmottagare
2. Projektinformationstjänsten för EU:s regional- och strukturpolitik EURA
3. Workshoppar för riksomfattande och regionala ESF+-stödmottagare i JOPPI-Paja

Utredningen av JOPPI-samordningsprojektet fortsätter allteftersom projekten framskrider. Efter de nya finansieringsrundorna växer nätverket med ESF+-stödmottagare för kontinuerligt lärande. Således utvidgas antalet utvecklingsprojekt som granskas vilket betyder att utredningsmaterialet också utvidgas och innehållet i utredningsarbetet ändras och preciseras, till exempel till att granska betydelsen av resultaten.

Utredningen erbjuder en helhetsbild av och information om utvecklingsarbete inom kontinuerligt lärande som görs med ESF+-finansiering för olika aktörer, såsom stödmottagare, utvecklare och utvecklingsnätverk som ansöker om finansiering, myndigheter, personer som är intresserade av kontinuerligt lärande och i viss mån också till dem som deltar i kontinuerligt lärande.

Figur 1. Utredningsarbetets uppställning av riksomfattande ESF+-projekt för kontinuerligt lärande.

3. CENTRALA RESULTAT

Åtta riksomfattande huvudprojekt finansierades i den första fasen, och de är de huvudsakliga föremålen för granskningen i denna utredning. Alla projekt är nätverksprojekt med sammanlagt 25 delgenomförare, dvs. totalt 33 projekt och stödmottagare. Ett av huvudprojekten är svenskspråkigt och omfattar fyra delprojekt.

3.1 Stödmottagare och utvecklingsprojektens förändringsbehov

Stödmottagarna i det första skedet och vilket behov utvecklingsprojekten fokuserar på:

1. Kohti yliopistoa – valmentava koulutus maahanmuuttajille, huvudprojekt Lapplands universitet

Utveckling av en modell för förberedande utbildning och vägledning för invandrare vid ansökan till finskspråkiga högskolestudier: det behövs handledande utbildning och pilotprojekt för vägledning, stöd för övergångsskedet och spridning av modellen.

2. OHITE - Jatkuvan oppimisen palvelumalli kestävän ja hiilineutraalin valmistavan teollisuuden tarpeisiin, huvudprojekt Tammerfors yrkeshögskola Ab

För behovet att utveckla strategiska nätverk mellan producenter av utbildning och tre industriella sektorer. För utbildnings- och förändringsbehov samt prognostisering inom kontinuerligt lärande.

3. Verkostot vesille! Vesialan jatkuvan oppimisen verkosto, huvudprojekt Finlands miljöinstitut SYKLI Ab

För vattenbranschens behov av en arbetslivsorienterad utbildningsmodell. För att minska klyftan mellan behovet och utbudet av utbildning inom vattenbranschen samt utveckla ett arbetslivsorienterat mentorprogram för sektorn.

4. JOUVA Verkostosta voimaa - jatkuva oppiminen urheiluvalmennuksen alalla, huvudprojekt Jyväskylä universitet

Att skapa ett strategiskt nätverk för idrottsträning mellan arbetslivet och olika utbildningsstadier samt att identifiera och prognostisera behoven av kontinuerligt lärande hos idrottstränarna som är i arbetslivet.

5. Kontinuerligt lärande i samverkan – utveckling av framtidens lärstigar (LärSam), huvudprojekt Åbo Akademi

Behovet av att skapa ett svenskspråkigt nätverk för kontinuerligt lärande. Att förbättra utbildningsutbudet och tillgången till utbildning, utveckla flexibla utbildningsvägar samt bygga upp en vision för kontinuerligt lärande på svenska i Finland.

6. VaKe - Valtakunnallinen ammattikorkeakoulujen Master-koulutusten kehittämisfoorumi, huvudprojekt Tavastlands yrkeshögskola Ab

Behovet att främja möjligheterna att avlägga högre yrkeshögskoleexamen på ett arbetslivsorienterat sätt, i utbildningshelheter som är oberoende av tid och plats samt att utveckla forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet i samarbete med arbetslivet.

7. Oodi Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyölle, huvudprojekt Jyväskylä yrkeshögskola Ab

Behovet av att förbättra och utveckla samarbetet mellan Navigatorerna och utbildningsanordnarna regionalt och lokalt.

8. INKLU Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta, huvudprojekt Jyväskylä yrkeshögskola Ab

Förtydliga processerna för studerande som behöver särskilt stöd och det yrkesövergripande samarbetet vid yrkesläroanstalter, utveckla en öppen utbildningshelhet för yrkesutbildning där man främjar lärarnas, speciallärarnas och studiehandledarnas utbildning i en mer inkluderande riktning och utarbetar handlingsrekommendationer och beskrivningar för att stärka inkluderingen.

Figur 2. Stödmottagarnas sex förändringsbehov för att utveckla kontinuerligt lärande

I anslutning till kontinuerligt lärande stärker stödmottagarna sin kompetens genom att fokusera på följande **förändringsbehov** i projekten:

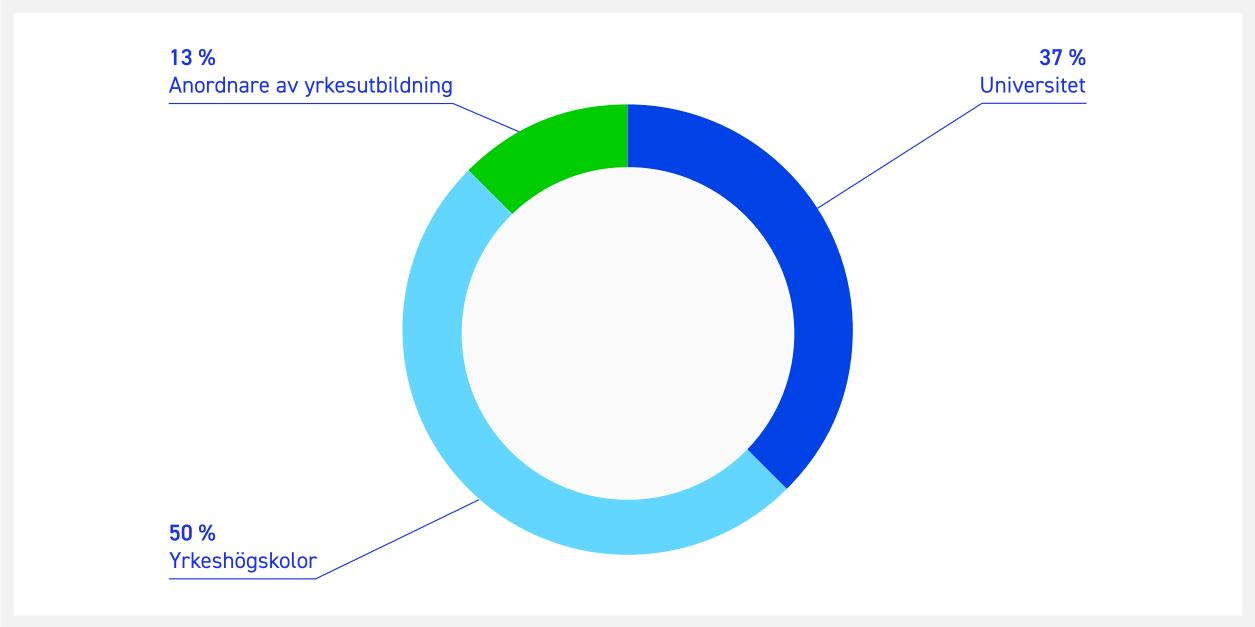
- utveckla modeller för handledning, utbildning och utbildningsvägar
- identifiera och prognostisera kompetensbehov
- öka kännedomen om möjligheterna till kontinuerligt lärande
- stärka nätverk och samarbete mellan olika aktörer
- intensifiera och utveckla samarbetet med arbetslivet och företag
- öka personalens kompetens i anslutning till inkludering inom yrkesutbildningen

Den första finansieringsansökans projekt fördelas på perioden 1.1.2024–30.11.2026. Det mest aktiva året i utvecklingsarbetet är 2025. Med undantag av ett av projekten upphör de 2026.[2)]

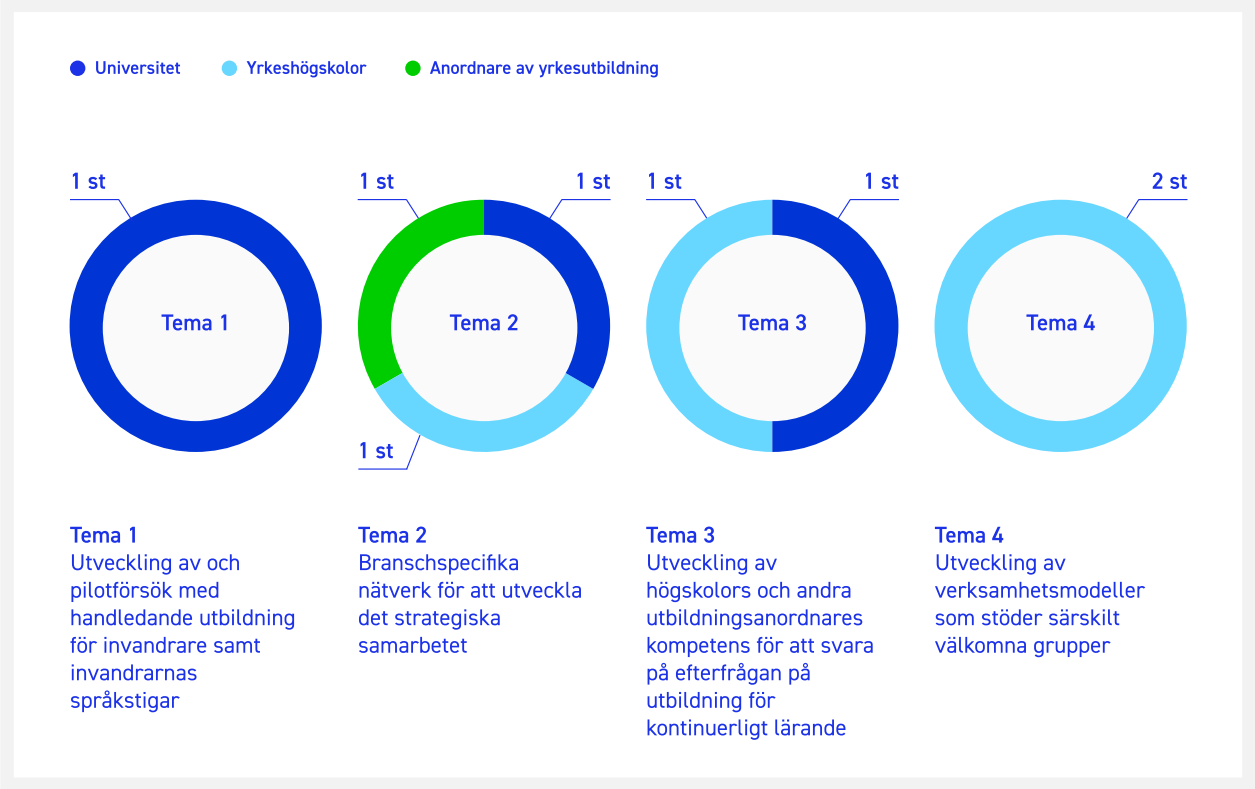
[2)] Du kan läsa mer om utvecklingsprojekten på webbplatsen JOPPI – ESF+-samordningsprojekt för kontinuerligt lärande i Finland: www.oph.fi/joppi

3.2 Grundläggande uppgifter om stödmottagarna

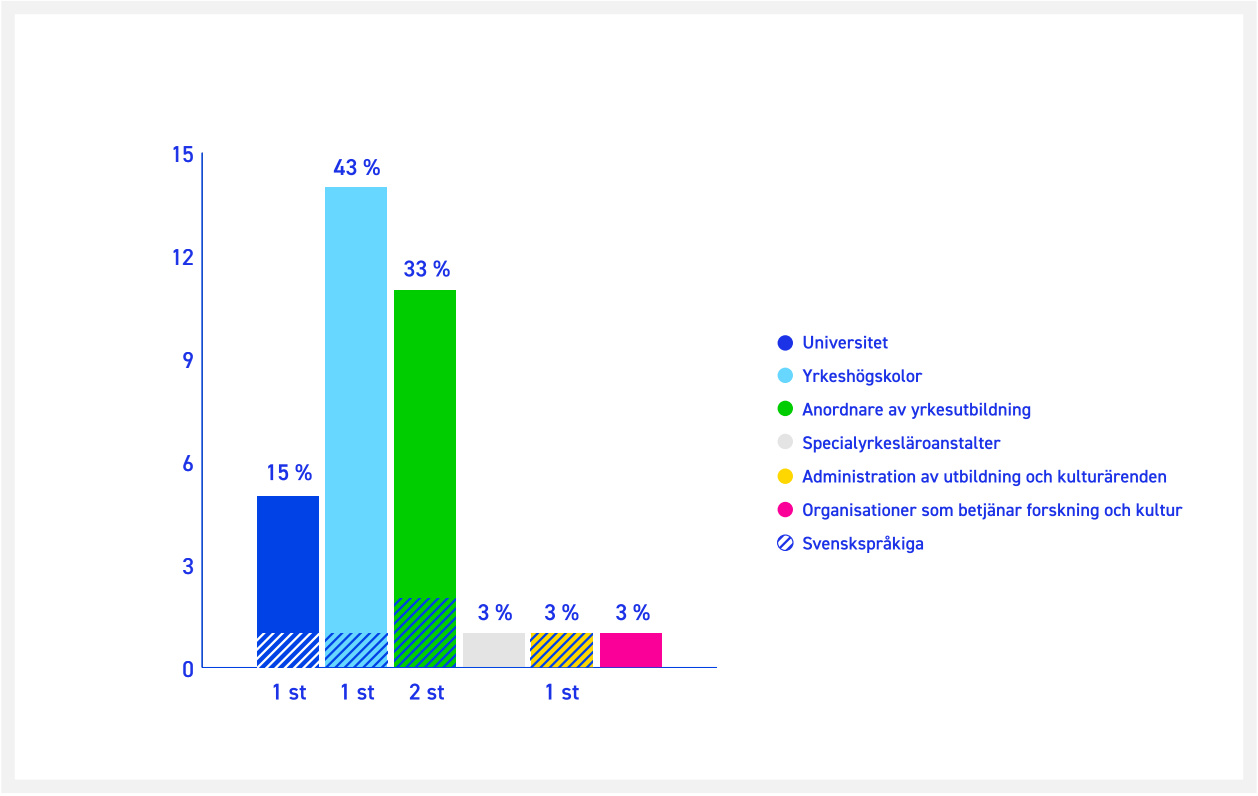
Stödmottagarna har indelats ur olika synvinklar enligt utbildningsorganisationer, teman, landskap och utbildningsstadier. Dessa åskådliggörs av följande figurer.

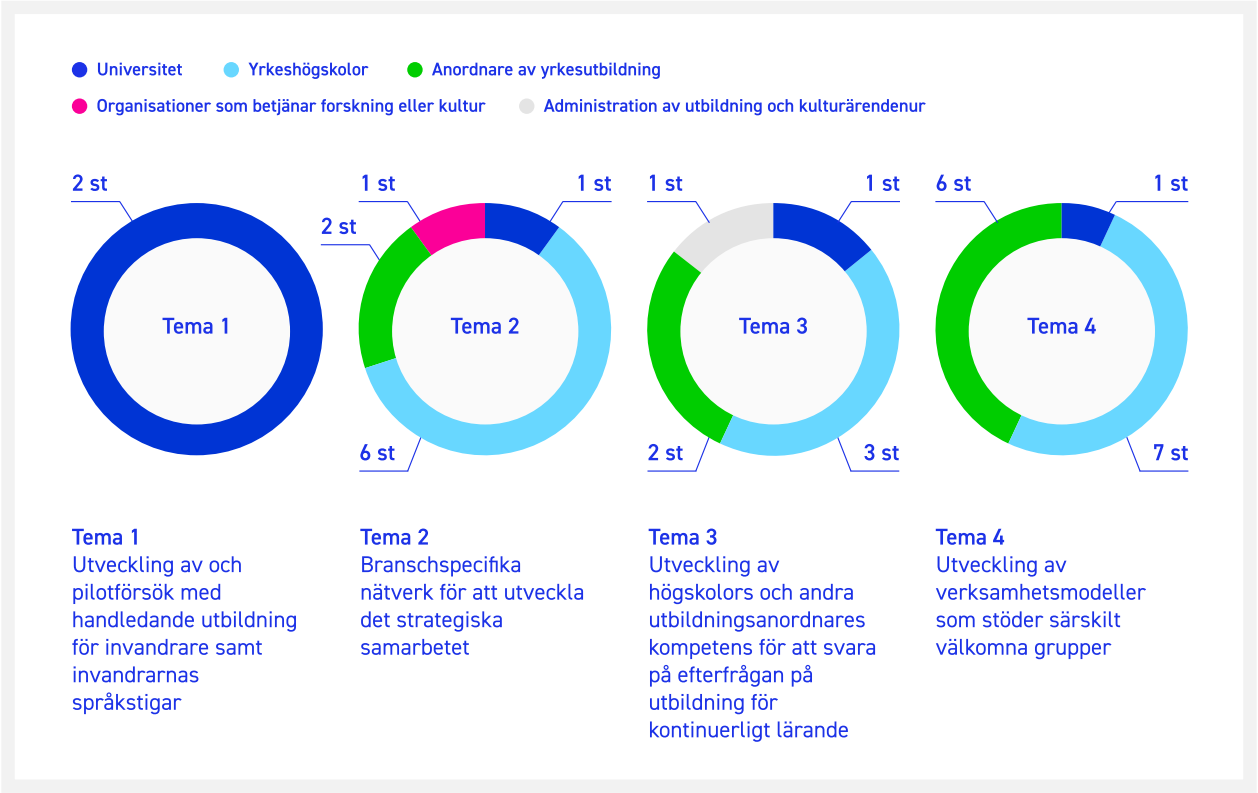
Figur 3. Stödmottagarna enligt huvudprojektets bakgrundsorganisation.

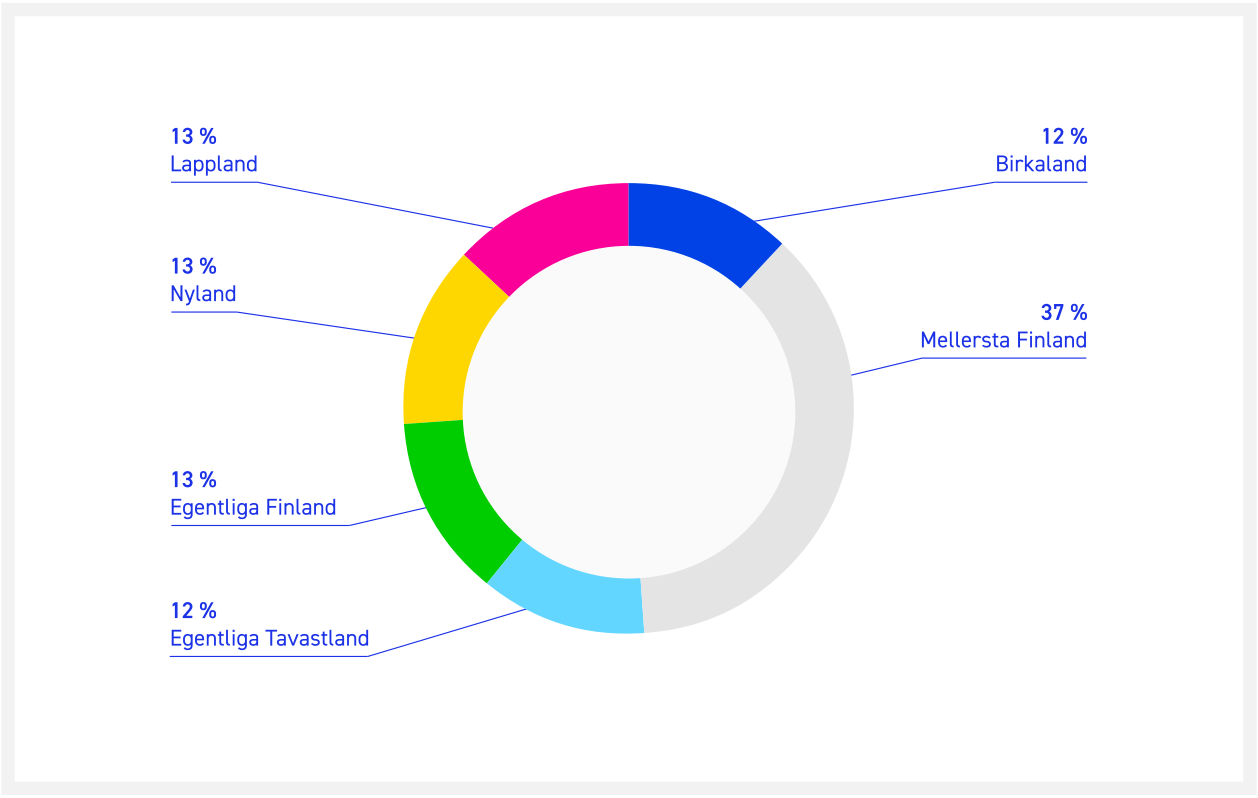
Figur 4. Huvudprojekten enligt tema inom ESF+ för kontinuerligt lärande och bakgrundsorganisationer.

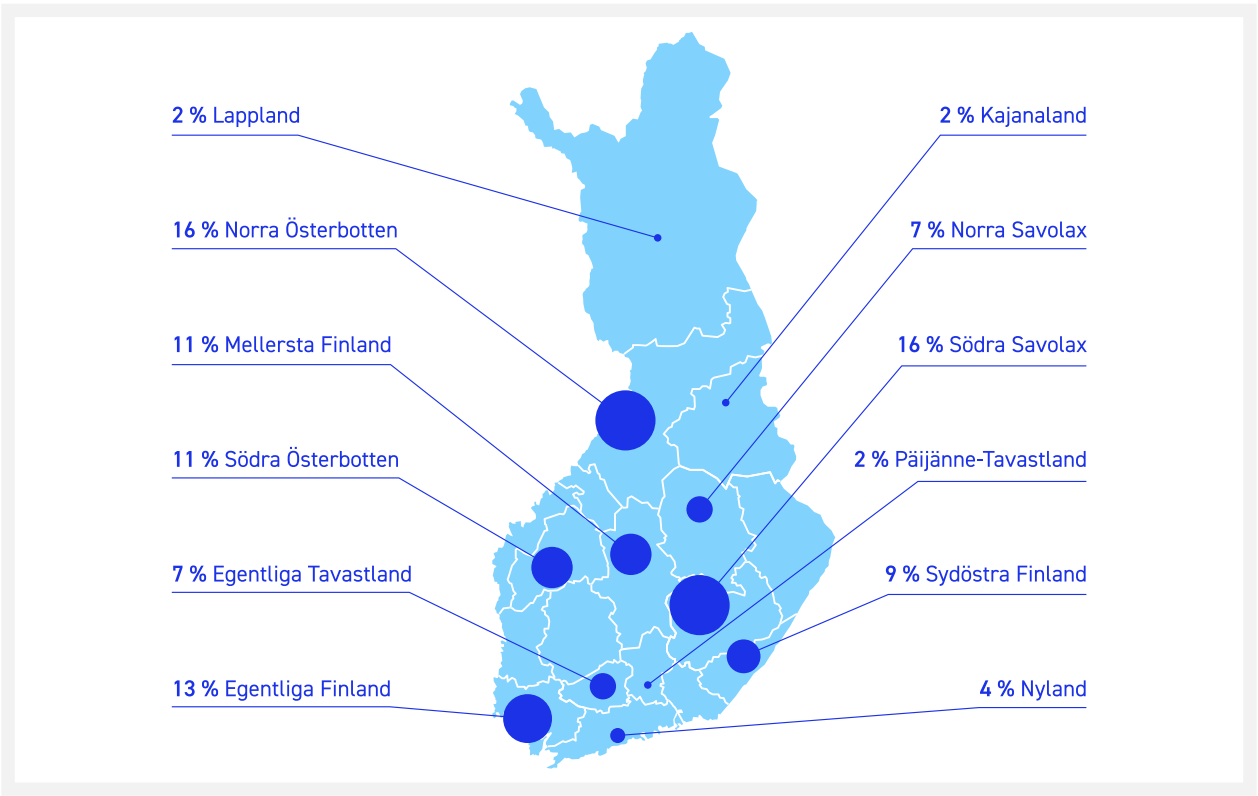
Figur 5. Stödmottagare för huvud- och delprojekt totalt.

Figur 6. Teman inom ESF+ för kontinuerligt lärande enligt bakgrundsorganisation, huvud- och delprojekten totalt.

Figur 7. Huvudprojekt enligt landskap.

Figur 8. Huvud- och delprojekt enligt landskap.

3.3 Kontinuerligt lärande ur stödmottagarnas perspektiv

Begreppet kontinuerligt lärande lyfts fram mycket, till exempel i vardagstal, olika publikationer, medier, politiken och diskussioner om kompetent arbetskraft. Vad avses egentligen när man granskar kontinuerligt lärande? Enligt undervisnings- och kulturministeriet och riktlinjerna i den parlamentariska reformen av det kontinuerliga lärandet[3] ses kontinuerligt lärande som **en kontinuerlig utveckling av kompetensen under hela livscykeln**. En del av det kontinuerliga lärandet innebär målinriktad ökning av kunskaper och färdigheter som organiserats på olika sätt, och en del innebär utveckling som sker i vardagen. I reformen **betonas** dock **lärande under arbetskarriären och stärkande av kompetensen hos personer i arbetsför ålder**. Begränsat på detta sätt innebär detta studier för vuxna enligt utbildningssystemet samt kompetens som samlas in utanför utbildningssystemet, varav lärande i arbetslivet är ett delområde.

Varför är kontinuerligt lärande viktigt? Samhälleliga förändringar, befolkningsutvecklingen och förändringarna i arbetslivet förutsätter kontinuerligt lärande i olika skeden av arbetslivet. För att avancera i karriären eller byta bransch krävs nya kunskaper och färdigheter. Dessutom kan förändringarna i arbetslivet vara snabba. Förändringarna i verksamhetsmiljön, till exempel digitaliseringen, den tekniska utvecklingen och det multilokala arbetet, har redan format den kompetens som behövs i arbetet.

Utvecklingsarbetet för kontinuerligt lärande är samhälleligt betydelsefullt. Strategiska program, såsom Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027, håller på att genomföras på praktisk nivå i utvecklingsprojekt. Hur ser ESF+-stödmottagarna inom det riksomfattande temat på kontinuerligt lärande som en del av sitt utvecklingsarbete? Nedan struktureras stödmottagarnas synpunkter på kontinuerligt lärande via olika delområden.

[3] *Statsrådet (2020) Osaaminen turvaa tulevaisuuden. Riktlinjer för den parlamentariska reformen av det kontinuerliga lärandet.*

Figur 9. Kontinuerligt lärande i korthet enligt stödmottagarnas perspektiv.

1. Livslångt lärande
Det livslånga lärandet omfattar kontinuerligt lärande under hela livscykeln. Detta omfattar både vardagliga inlärningsprocesser och organiserad utbildning där inlärning av nya saker och uppdatering av gamla kunskaper är centrala. Livslångt lärande gör det möjligt för individer att utvecklas i förändringar och i arbetslivet som kräver kontinuerlig anpassning och ny kompetens.

2. Utveckling i en föränderlig värld
Världen och arbetslivet förändras ständigt, vilket förutsätter förmåga att lära sig och anpassa sig till nya situationer. Den tekniska utvecklingen och förändringarna i kraven i arbetslivet förutsätter framtidsutsikter och förutsägbarhet. Kontinuerligt lärande stöder individer i både vertikal och horisontell karriärutveckling, och det är väsentligt för att möta arbetsmarknadens krav.

3. Olika former för lärande, attityder och tillgänglighet
Lärande kan vara formellt och icke-formellt och ske i olika miljöer. Mångsidiga inlärningsformer och miljöer säkerställer att lärandet och förnyandet av kompetensen ska vara möjligt och tillgängligt för alla, inklusive underrepresenterade grupper. Lärandets former kan variera från små kompetenshelheter till fortbildning och specialiseringsstudier.

4. Självutveckling och ett individuellt perspektiv
Att uppdatera och utveckla den egna kompetensen är kärnan i livslångt lärande. Självstyrning är en viktig del av det kontinuerliga lärandet där individerna tar ansvar för sitt eget lärande och sin karriärutveckling. Att skaffa sig nya kunskaper och färdigheter främjar den personliga och yrkesmässiga utvecklingen.

Var och en har rätt att utveckla och uppdatera sin kompetens, vilket stärker självkännedomen och självförmågan. Kontinuerligt lärande stöder karriärplaneringen, att hitta motivation och att utveckla sin yrkesidentitet och kompetens. Det är viktigt att identifiera och verifiera kunnandet för att avancera i karriären eller för att byta bransch.

5. Samhällelig uppgift
Kontinuerligt lärande främjar samfundets och samhällets förnyelse, konkurrenskraft och innovationer. Det är mycket viktigt med tanke på förutsättningarna för ett gott liv, ekonomin och välbefinnandet. Samhället genomgår ständiga förändringar som återspeglas i hur kompetensen utvecklas.

6. Samarbete med arbetslivet och verksamhet på arbetsmarknaden
Samarbetet mellan arbetslivet och läroanstalterna är viktigt för att utveckla kompetensen. Arbetslivets behov och mål förutsätter att kompetensen utvecklas i enlighet med arbetsmarknadens krav. Arbetsplatsen fungerar som lärmiljö och erbjuder fysiska, psykiska och sociala lärmiljöer som möjliggör kontinuerligt lärande. För befolkningen i arbetsför ålder är vuxenutbildning och fortbildning viktiga och möjliggör karriärutveckling och förbättring av arbetsmöjligheterna.

7. Mångfacetterat och betydelsefullt
Kontinuerligt lärande är mångfacetterat och innebär olika saker för olika människor. Det kräver mycket betydelseskapande (eng. sense making) för det egna lärandet och den egna utvecklingen. Mångfacetterat och individuellt lärande framhäver vikten av att förstå och tolka kontinuerligt lärande från olika synvinklar.

8. Den tekniska utvecklingen
Den snabba tekniska utvecklingen ställer krav på ny och riktad kompetens i arbetslivet, vilket framhäver vikten av kontinuerligt lärande.

3.3.1 Möjligheter till kontinuerligt lärande för alla

Kontinuerligt lärande är viktigt både för individens utveckling och för samhället. Stödmottagarna anser att det är viktigt att hitta metoder för att göra kontinuerligt lärande möjligt för alla. Möjligheterna till kontinuerligt lärande är ofta lättare att nå för dem som arbetar. Enligt stödmottagarna finns det flera åtgärder eller lösningsförslag som främjar kontinuerligt lärande och utvecklar det så att det kan nås av så många som möjligt.

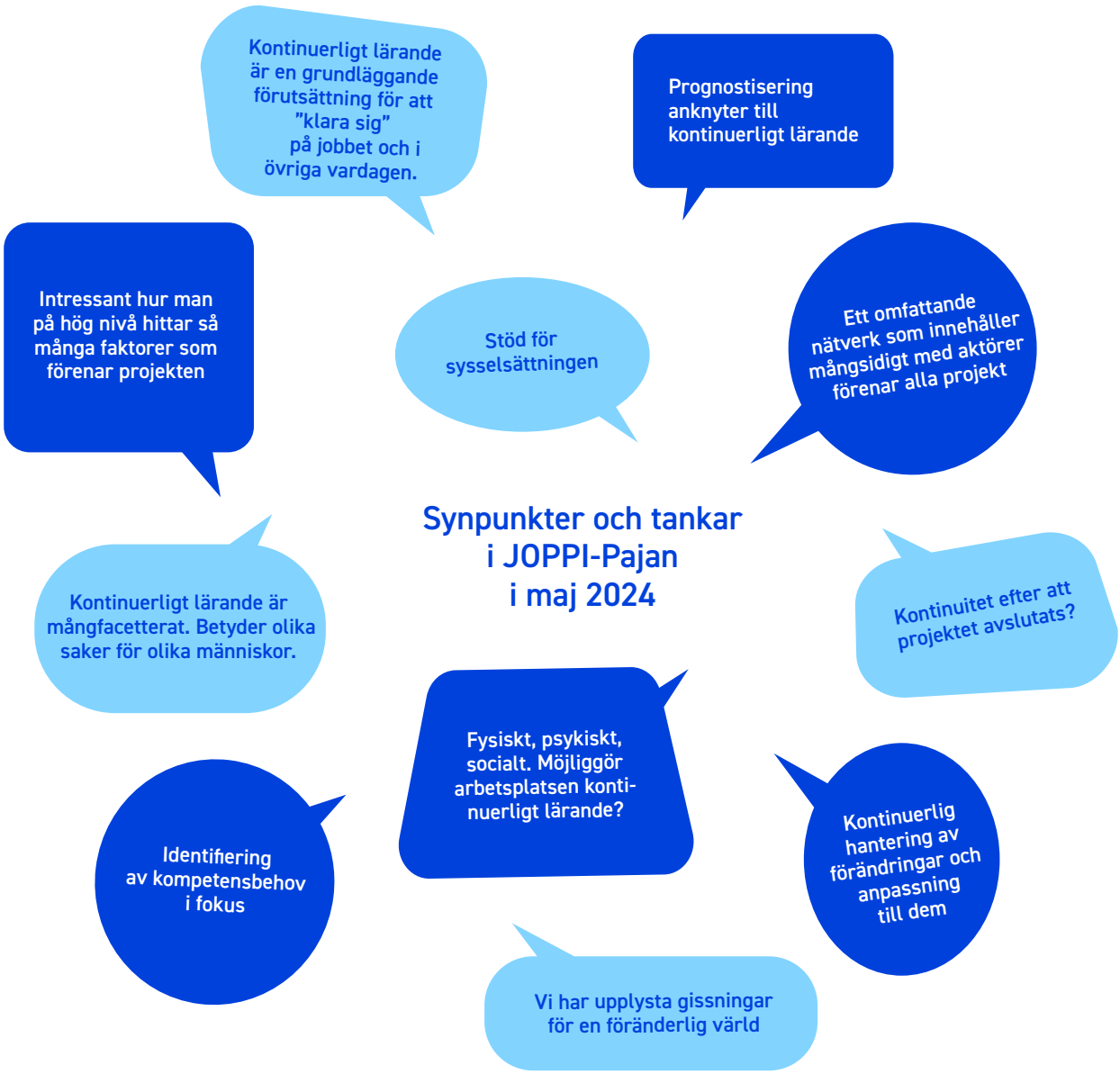
- **Förmånliga och öppna utbildningar**
  Det erbjuds förmånliga eller avgiftsfria utbildningar och kurser samt möjligheter till distans- och webbstudier som alla har tillgång till. Genom samarbete mellan den offentliga sektorn, läroanstalter och företag kunde man skapa öppna utbildningsmöjligheter på webben och på plats.
- **Samarbete med tredje sektorn**
  Man samarbetar med aktörer inom tredje sektorn, såsom organisationer och medborgarinstitut, som kan erbjuda utbildningar och stödtjänster för specialgrupper.
- **Handlednings- och rådgivningstjänster**
  Man erbjuder handlednings- och rådgivningstjänster som hjälper människor att hitta lämpliga inlärningsmöjligheter och vägar till kontinuerligt lärande.
- **Stödtjänster och resurser**
  Man erbjuder stödtjänster, såsom barnavårdshjälp, studiestöd och resebidrag, som gör det lättare att delta i utbildningen.
- **Utbildningssedlar och personliga utbildningsbudgetar**
  Man tar i bruk utbildningssedlar eller personliga utbildningsbudgetar som individer kan använda för de utbildningar de väljer.
- **Företagens samhällsansvar och sponsring**
  Företagen uppmuntras till ett starkare samhällsansvar genom att erbjuda sponsrade utbildningar och inlärningsmöjligheter även för arbetslösa och andra som står utanför arbetslivet till exempel inom branscher med brist på arbetskraft.

- **Utbildningsprogram för arbetslösa**
  Man utvecklar utbildningsprogram som riktar sig särskilt till arbetslösa och som bättre än i nuläget stöder deras sysselsättning och uppdatering av kompetensen.
- **Mångfalden i lärmiljöerna**
  Man skapar mångsidiga lärmiljöer, såsom workshoppar, kurser och gemensamma inlärningsutrymmen, som erbjuder olika inlärningsmöjligheter.
- **Utbildningspolitik och lagstiftning**
  Man främjar politiska åtgärder och lagstiftning som stöder möjligheterna till kontinuerligt lärande för alla medborgare.

I workshopen (JOPPI-Paja) som ordnades för stödmottagarna våren 2024 behandlades på bred front utmaningar i anslutning till kontinuerligt lärande och dess utveckling, förändringsbehov och förenande faktorer som påverkar både genomförandet av projekten och främjande av kontinuerligt lärande.

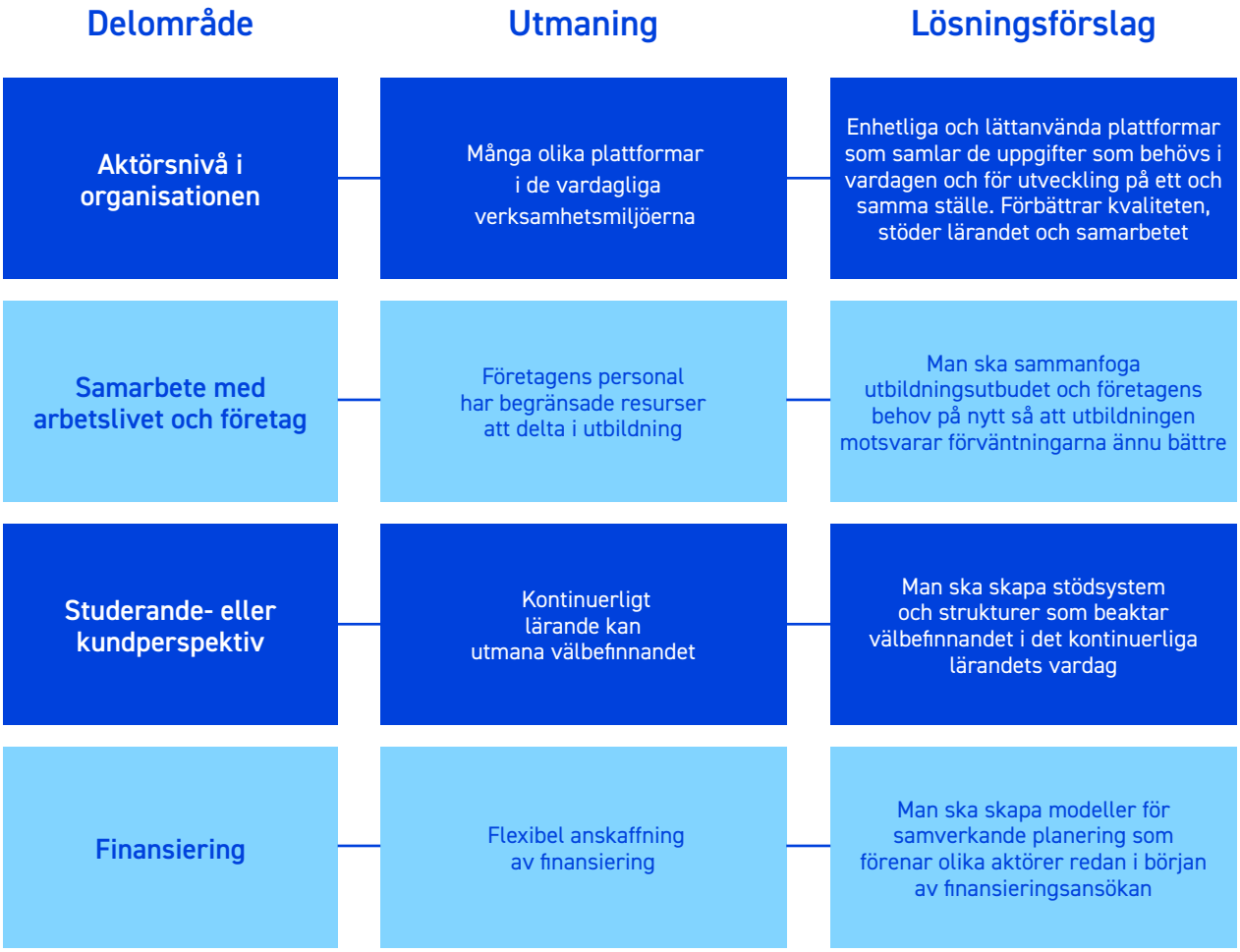
Figur 10. Lösningar som föreslagits av stödmottagarna i workshopen (JOPPI-Paja) för att säkerställa tillgång till kontinuerligt lärande för alla.

Figur 11. Tankar och kommentarer från JOPPI-Paja.

3.4 Utmaningar och lösningsförslag i strävan efter förändring

Stödmottagarna identifierade utmaningarna med att utveckla det kontinuerliga lärandet och hittade lösningsförslag för dem. Utmaningarnas centrala teman är att förbättra informationshanteringen, effektivisera samarbetet, säkerställa att resurserna är tillräckliga samt samordna utbildningen och arbetslivets behov. Lösningsförslagen erbjuder konkreta sätt att lösa dessa utmaningar. Genom dessa åtgärder kan man skapa bättre lärmiljöer och stödsystem som främjar kontinuerligt lärande och utvecklande av kompetensen. Listan över utmaningar och lösningsförslag som stödmottagarna fastställt är lång, men i de utvecklingsprojekt som utredningen gäller arbetar man redan nu för en förändring.

Figur 12. Exempel på utmaningar i utvecklingsarbetet och deras lösningsförslag enligt stödmottagare.

Utmaningar på aktörsnivå i organisationerna

1. Antalet plattformar gör det svårare att hitta viktig information i vardagen.

Det behövs enhetliga och lättanvända plattformar som samlar vardags- och utvecklingsrelaterad information på ett ställe och man kommer överens om hur den ska användas. Detta förbättrar tillgången till och kvaliteten på information samt stöder lärandet och samarbetet.

2. Det går långsamt att genomföra ändringar i stora utbildningsorganisationer.

Det behövs konkreta åtgärder för att påskynda de strukturella förändringarna och öka effekten.

3. Det är svårt att integrera projekten i organisationens permanenta verksamhet.

Man ska integrera projekten närmare i organisationens strategi och dagliga verksamhet för att uppnå långvariga effekter.

4. Lärarnas och personalens resurser samt den stora personalomsättningen i utvecklingsarbetet.

Man ska öka satsningarna på lärarnas kontinuerliga lärande och resursfördelning så att de kan svara på utmaningarna gällande föränderliga kompetensbehov. Man ska utveckla strategier som förbättrar personalens engagemang och minskar omsättningen. Man ska utveckla alternativa karriärvägar och möjligheter för de anställda att utveckla sig själva som en del av arbetet.

5. Efter att projekten avslutats försämras deras effekt.

Man ska skapar strukturer och processer som säkerställer projektens kontinuitet och långsiktiga effekt. Man ska utveckla finansieringsmodellen och förhållandet mellan projektverksamheten och basfinansieringen.

6. Konkurrensen förhindrar öppen tillgång till information och resurser.

Man ska främja öppenhet och samverkan genom att utveckla sätt att dela information och resurser med alla parter. Man ska skapa finansiella incitament (morötter) och nya projekt som stöder spridningen av bästa praxis och samverkan.

Samarbete med arbetslivet och företag

7. Det är svårt att engagera läroanstalten och arbetslivet i samarbete.

Man ska utveckla nya verksamhetsmodeller som förbinder läroanstalterna och arbetslivet att samarbeta effektivare.

8. Företagens personal har begränsade resurser att delta i utbildningar.

Man ska utveckla stödsystem som gör det möjligt för småföretag och individer att få tillräckliga resurser och delta. Man ska sammanfoga utbildningsutbudet och företagens behov på nytt så att utbildningen bättre motsvarar kraven i arbetslivet.

Studerande- eller kundperspektiv

9. Kraven på kontinuerligt lärande kan utmana välbefinnandet.

Man ska skapa stödsystem och strukturer som främjar välbefinnandet även i samband med kontinuerligt lärande.

10. Det är utmanande att identifiera invandrarnas kvalifikationer och utveckla deras språkkunskaper.

Stöd erbjuds för att förbättra invandrarnas utbildnings- och sysselsättningsvägar, särskilt i fråga om språkutbildning.

Finansiering

11. Flexibel anskaffning av finansiering.

Man ska skapar modeller för samverkande planering som förenar olika aktörer och därmed möjliggör flexiblare lösningar.

3.5 Gemensamt för projekten och stödmottagarna

Många faktorer förenar projekten och stödmottagarna i utvecklingen av kontinuerligt lärande och kompetens oberoende av bransch, region eller nätverk. Ett stort gemensamt mål är att förbättra kompetensen i anslutning till kontinuerligt lärande inom utbildningssektorn. Uppnåendet av målet stöds av följande gemensamma delområden:

Främjande av omfattande samarbete. Samarbete mellan utvecklarna och målgrupperna skapar mervärde, förbättrar resultaten och stärker effekten. Samarbete mellan olika sektorer (till exempel tredje sektorn, arbetsplatser, utbildningsorganisationer) är nödvändigt för att de mångfacetterade målen ska lyckas. Att förbättra och främja samarbetet är viktigt för alla.

Utveckling av arbetslivs- och företagssamarbetet. Arbetslivssamarbetet, att förbättra och fördjupa det, är en av de viktigaste förenande faktorerna inom utvecklingen av kontinuerligt lärande.

Utbildningsutbudet för kontinuerligt lärande. Alla aktörer har ett utbildningsutbud för kontinuerligt lärande, men det utvecklas fortfarande. Utbildningsutbudets synlighet och tillgänglighet bör främjas.

Utveckling av personalens kompetens. I utbildningsorganisationerna satsar projekten på att utveckla personalens kompetens så att de bättre kan stödja eleverna och utveckla sina organisationer. Det är viktigt att identifiera och erkänna kunnandet, även när det gäller dem som genomför projekten.

Stöd för sysselsättning. Stöd för sysselsättningen är en viktig del av helheten för kontinuerligt lärande på kort och lång sikt. Projekten och stödmottagaren erbjuder olika möjligheter till detta, vilket kan innebära bl.a. karriärrådgivning, mentorskap eller andra stödåtgärder. Stödet för sysselsättning upplevs som samhälleligt betydelsefullt. Frågor som gäller deltagarnas eller de studerandes utkomst samt de effekter som reformen av arbets- och näringstjänsterna har på utbud och efterfrågan av utbildning inom kontinuerligt lärande är ännu oklara.

Nätverkande och nätverkens omfattning. Omfattande och mångsidiga nätverk är ett centralt drag i alla projekt. Nätverken omfattar företag, utbildningsorganisationer, tredje sektorn och andra aktörer. Även skapandet och stärkandet av svenskspråkiga nätverk på nationell och regional nivå betonades.

Identifiering och prognostisering av kompetensbehov. I projekten fokuserar man på att identifiera kompetens både på individ- och organisationsnivå. Identifiering och prognostisering av behoven är en förutsättning för effektiv utveckling av kompetensen och planering av relevanta utbildningsprogram.

Projektadministration, projektkoordinering och det egna teamet. Det finns många aktörer, vilket utmanar det gemensamma utvecklingsarbetet. Hur förbinder sig olika aktörer och delprojekt till utvecklingsarbetet och uppnåendet av målen? En stor grupp aktörer inom ett projekt är en betydande resurs och medför mångsidig kompetens. Å andra sidan medför det utmaningar för koordineringen av projektet. Samarbetet underlättas av olika metoder, men kontinuerligt stöd behövs under hela projektet. Stödmottagarna har förtroende för sitt eget team, men ännu i början av utvecklingsarbetet råder det osäkerhet om nätverkets verksamhet.

Samarbete med samordningsprojektet: Alla riksomfattande projekt samarbetar med JOPPI-samordningsprojektet. Samarbetet är nytt för alla stödmottagare och det behandlas till exempel vid inledande Kick-off-evenemang för riksomfattande projekt. Genom JOPPI-samordningen kan stödmottagarna till exempel nätverka med andra utvecklare som arbetar med kontinuerligt lärande samt delta i olika evenemang.

Figur 13. Gemensamt för projekten och stödmottagarna.

3.6 Gemensamt i riksomfattande och regionala ESF+-utvecklingsprojekt

JOPPI – ESF+-samordningsprojekt för kontinuerligt lärande i Finland publicerade den första utredningen av de regionala ESF+-projekten för kontinuerligt lärande i mars 2024. Utredningen sammanställde olika uppgifter om regionala projekt, såsom antalet stödmottagare och deras placering på olika håll i landet, de finansierande NTM-centralerna samt projektens fokus på tre olika teman.[4)]

I de regionala och riksomfattande projekten hittades följande likheter genom att jämföra resultaten av utredningarna:

- Yrkeshögskolorna har en stor roll i utvecklandet av kontinuerligt lärande. (Yrkeshögskolornas andel av stödmottagarna är 43 % i de riksomfattande projekten och 26 % i de regionala projekten)
- Huvud- och delprojekten sammanlagt har fördelats ganska jämnt runt om i Finland, men Mellersta Finland, Södra Savolax och Norra Österbotten som regioner och landskap är väl representerade bland stödmottagarna.
- Utvecklingen av utbildningsmodellerna samt identifieringen och prognostiseringen av kompetensbehoven är viktiga.
- Omfattande nätverk och samarbete i många olika riktningar är vanligt.
- I projekten samarbetar man med JOPPI-samordningsprojektet.
- Utvecklingsprojekten främjas i enlighet med målen i programmet Ett förnybart och kompetent Finland 2024–2027.
- Att stärka arbetslivs- och företagssamarbetet och utöka samarbetet är gemensamt för riksomfattande och regionala projekt.
- Utvecklingen av arbetslivet tangeras av projekt för kontinuerligt lärande och tvärtom.
- Kompetensen i anslutning till kontinuerligt lärande stärks vid den egna organisationen.

Stödmottagarna fördjupar sitt förhållande till aktörer inom arbets- och företagslivet. Djupare förhållanden kan också utveckla arbetslivet. De riksomfattande temana för utvecklingen av kontinuerligt lärande och arbetslivet kompletterar varandra.

I fråga om branscherna skiljer sig de riksomfattande och regionala projekten något från varandra. Nästan alla regionala projekt kan delas in i flera olika branscher. I de riksomfattande projekten har branschbundenheten fastställts för tre projekt, av vilka endast ett fokuserar på samma bransch som regionala projekt. Social-, hälso- och välfärdssektorn, som ännu inte alls förekommer i de riksomfattande projekten, har en stark roll i de regionala projekten.

[4)] Utredningen Jatkuvan oppimisen kehittäminen alueellisissa ESR+-hankkeissa finns tillgänglig på vår webbplats.

4. SLUTSATSER OCH UTVÄRDERING AV UTREDNINGEN

Utredningen lyfter fram frågor och svar om hurdana de riksomfattande ESF+-projekten för kontinuerligt lärande och stödmottagarna är, vilka förändringsbehov projekten svarar på, vilken förändring som eftersträvas, vilka hinder som är förknippade med förändringen och vilka gemensamma faktorer projekten och stödmottagarna har. Materialet som analyserades var svaren på den inledande orienteringsenkäten för de stödmottagare som valts i den första finansieringsansökan för det nationella temat kontinuerligt lärande, det material som uppkommit i den gemensamma workshopen (JOPPI-Paja) samt uppgifter från projektinformationstjänsten för EU:s regional- och strukturpolitik EURA.

I huvudprojekten för det riksomfattande temat kontinuerligt lärande medverkar fyra yrkeshögskolor, tre universitet och en anordnare av yrkesutbildning på aktörsnivå. Andelen anordnare av yrkesutbildning ökar när man beaktar nätverken för delprojekt i anslutning till huvudprojekten. Det populäraste temat är branschspecifika nätverk för att utveckla det strategiska samarbetet (tema 2), som har tre projekt.

Flest projekt arbetar med temana gällande att utveckla branschspecifika nätverk och verksamhetssätt för kontinuerligt lärande. I huvudprojekten är Mellersta Finland det landskap som är starkast representerat, men alla huvud- och delprojekt är ganska jämnt fördelade runt om i Finland, med undantag av några landskap.

Utredningen visar att det är svårt att entydigt definiera kontinuerligt lärande och faktorer i anslutning till det. Begreppen kontinuerligt lärande och livslångt lärande löper parallellt. Stödmottagarna ser kontinuerligt lärande som en mångfacetterad process som omfattar ett brett spektrum av perspektiv och åtgärder för att utveckla kompetensen i olika skeden av livet och karriären. Kontinuerligt lärande ses som en dynamisk och väsentlig del av dagens samhälle, människornas välbefinnande och arbetslivet.

I stödmottagarnas åsikter om kontinuerligt lärande betonas livslångt lärande, individens rättigheter och möjligheterna till lärande. Individens rätt och möjligheten att utveckla och uppdatera sin kompetens så att den motsvarar hens ambitioner och föränderliga förhållanden ansågs vara viktigare än arbetslivet och dess behov, till vilka kontinuerligt lärande ofta kopplas. Dessutom ansågs det viktigt att aktivt delta i samhällets utveckling och välbefinnande i det kontinuerliga lärandet. För att möjliggöra kontinuerligt lärande så att det motsvarar både individens mål och det föränderliga arbetslivets behov behövs gemensamma ansträngningar inom alla livsområden.

Utredningens centrala resultat är:

- Förändringsbehoven i riksomfattande utvecklingsprojekt för kontinuerligt lärande kan delas in i sex olika delområden. Med förförändringsbehoven svarar man på behovet av att förbättra handledningen, utbildningsvägarna, kännedomen, nätverken och samarbetet med arbetslivet.
- Stödmottagarna har en bred och mångsidig syn på det kontinuerliga lärandet.
- Alla borde ha möjligheter till kontinuerligt lärande och detta kan främjas på många sätt.
- Det finns många utmaningar, men också många lösningsförslag för dem, i utvecklingsarbetets vardag.
- Projekten och stödmottagarna förenas av flera faktorer på både regional och nationell nivå.

Utredningen stärkte förståelsen för att det är viktigt att skapa miljöer där lärande är möjligt för alla och där man uppmuntrar eleven till självständighet, karriärutveckling och att hitta motivation. Den tekniska utvecklingen och de föränderliga kraven i arbetslivet gör kontinuerligt lärande nödvändigt, och man bör fästa särskild uppmärksamhet vid dess tillgänglighet och mångfald.

Det finns flera faktorer som förenar projekt och stödmottagare, såsom intensivt företagssamarbete, identifiering av kompetensbehov, omfattande nätverk och sektorsövergripande samarbete samt stärkande av individens kompetens och därmed hens konkurrenskraft eller sysselsättning. Kombinationen av dessa element förbättrar projektens resultat och effekt samt möjliggör effektiva vägar till arbetslivet och kontinuerligt lärande. Utifrån dessa faktorer kan man konstatera att projekten särskilt gynnas av gemensamma mål, strukturer och processer som stöder utvecklingen både individuellt och på organisationsnivå.

Ett viktigt fynd som förenade projekten var också observationen av hur eleven måste stå i centrum för verksamheten. Man kan tänka att detta innebär att människornas engagemang och motivation är viktigare med tanke på lärandet än ramvillkoren gällande verksamhetsmiljön. Samarbetet mellan olika aktörer har en nyckelroll för att målen för kontinuerligt lärande ska kunna uppnås och för att eleverna ska kunna erbjudas bästa möjliga resurser och stöd på deras utvecklingsvägar.

I JOPPI-Paja uppstod dessutom:

- värdefulla kontakter för samarbete med tanke på fortsättningen
- nycklar till lösningen på projektens egna utvecklingsutmaningar
- idéer till en lösningsorienterad arbetsmetod som använts under workshoppen för det egna nätverks- och utvecklingsarbetet

Stödmottagarna ser många utmaningar i arbetet med att utveckla det kontinuerliga lärandet, men föreslår också lösningsförslag. Förslagen kan dock anses vara ganska allmänna och de ger ingen ny information i sig. De visar dock hur situationen ser ut just nu, som verkar vara likadan oberoende av projekt och stödmottagare. När man granskar utmaningarna väcker det uppmärksamhet att utmaningarna koncentreras till aktörsnivån i stödmottagarnas egna organisationer, så möjligheterna att påverka dem är större än läroanstalternas externa faktorer.

De viktigaste förändringsbehoven som stödmottagarna observerat är att förbättra informationsdelningen, åstadkomma strukturella förändringar i stora organisationer, intensifiera samarbetet mellan läroanstalterna och arbetslivet samt stödja invandrare på deras utbildnings- och sysselsättningsvägar. Tillräckliga resurser och att utveckla personalens kompetens är också betydande utmaningar som kräver uppmärksamhet. För att lösa dessa utmaningar krävs gemensamma ansträngningar och innovativa tillvägagångssätt för att kontinuerligt lärande ska kunna genomföras på ett effektivt sätt och som en genuin möjlighet för alla.

Utredningen visar att möjliggörandet av kontinuerligt lärande för alla kräver mångsidiga åtgärder och omfattande samarbete mellan olika aktörer samt strukturella förändringar. I JOPPI-Paja lyfte man fram möjligheterna till kontinuerligt lärande genom att erbjuda förmånliga och öppna utbildningar, utveckla distans- och webbinlärningen, samarbeta med tredje sektorn och erbjuda stödtjänster. Dessutom skulle personliga utbildningsbudgetar, företagens starkare samhällsansvar och program särskilt riktade till arbetslösa kunna förbättra tillgången till kontinuerligt lärande. Med hjälp av dessa åtgärder kunde man säkerställa att alla har möjlighet till kontinuerligt lärande och kompetensutveckling oberoende av deras nuvarande situation i arbetslivet. Förslagen tar dock inte ställning till vad eller hur man konkret borde göra på arbetsplatserna och i företagen för att det kontinuerliga lärandet verkligen skulle vara en systematisk och stödd del av vardagen, dvs. närmare det formella lärandet. Däremot hittade utredningen flera förslag på vad man kunde göra i situationer där en person av en eller annan anledning befinner sig utanför arbetslivet och därmed längre bort från möjligheterna till kontinuerligt lärande.

Nationella och regionala projekt för kontinuerligt lärande skiljer sig från varandra i fråga om finansiering, men de förenas också av samma utmaningar och deras lösningsförslag, till exempel hur man kan främja arbetslivs- och nätverkssamarbete eller hur resultaten av utvecklingsprojekten kan fortsätta och etableras efter projekten. Gemensamt för såväl regionala som riksomfattande stödmottagare är att stärka kompetensen i anslutning till kontinuerligt lärande för att bättre än tidigare kunna erbjuda eller synliggöra olika vägar, tjänster eller studiemöjligheter för kontinuerligt lärande.

Utredningen ger ny information och en lägesbild om hur kontinuerligt lärande utvecklas, men inte ny information om kontinuerligt lärande i sig. En av uppgifterna för JOPPI – ESF+-samordningsprojekt för kontinuerligt lärande i Finland är att producera information om stödmottagarna samt hur projekten framskrider och utvecklas. I detta sammanhang uppstår också allmän information om kontinuerligt lärande och relaterade utmaningar, utvecklingsobjekt och lösningsförslag. Denna helhet och helhetsbild har betydelse för uppnåendet av projektmålen, eftersom den beskriver i vilken miljö projekten arbetar. Bland stödmottagarnas förslag till lösningar för att utveckla kontinuerligt lärande finns flera förslag som kan öppna möjligheter för till exempel nya utvecklingsprojekt eller möjligheter för elever som har många behov som relaterar till kompetens eller välbefinnande och som man särskilt vill ha med.

Härnäst kommer JOPPI-samordningsprojektets utredningsarbete att fokusera på arbetslivssamarbete i projekten. I denna utrednings material hänvisar man ofta till arbetslivssamarbete som term eller föremål för utveckling, och det betonades också som tema i JOPPI-Paja som ordnades för stödmottagarna. Vad talar vi om och vad avser vi konkret med arbetslivssamarbete? Vad innebär det på praktisk nivå, vad består det av eller vilka konkreta saker borde man göra och utveckla i samarbetet? Hösten 2024 får vi mer information och material om detta genom att genomföra en workshop där fokus och granskningsobjektet är arbetslivs- och företagssamarbete i det kontinuerliga lärandet.

ESF+-utvecklingsprojekt för kontinuerligt lärande och deras resultat granskas i huvudsak via deras huvudprojekt. Det behövs också en bredare bild, på samma sätt som har gjorts i denna utredning eller tidigare utredningar om regionala projekt. Att enbart fokusera på huvudprojekten är naturligtvis ett motiverat och användbart alternativ, men då får man en ganska snäv lägesbild med beaktande av utvecklingsarbetets omfattning. Detsamma gäller det kontinuerliga lärandet. Enbart ESF+-perspektivet på kontinuerligt lärande öppnar endast ett litet sampel av det omfattande fenomenet kontinuerligt lärande.

JOPPI - ESF+-samordningsprojekt för kontinuerligt lärande i Finland

JOPPI – ESF+-samordningsprojekt för kontinuerligt lärande i Finland är samordningsprojektet för det riksomfattande temat kontinuerligt lärande. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för det riksomfattande temat kontinuerligt lärande. NTM-centralen i Norra Österbotten är finansierande myndighet. JOPPI-samordningsprojektet genomförs av Utbildningsstyrelsen.

BILAGA:
Ansökningsomgång 1, teman och utvalda riksomfattande ESF+-projekt för kontinuerligt lärande 2024–2026

Tema 1. Utveckling av och pilotförsök med handledande utbildning för invandrare samt invandrarnas språkstigar

Kohti yliopistoa – valmentava koulutus maahanmuuttajille
Huvudprojekt Lapplands universitet
Delprojekt Uleåborgs universitet

Tema 2. Branschspecifika nätverk för att utveckla det strategiska samarbetet

JOUVA Verkostosta voimaa - jatkuva oppiminen urheiluvalmennuksen alalla, Jyväskylä universitet
Huvudprojekt Jyväskylä universitet
Delprojekt Urhea-stiftelsen rf, Kolmen kampuksen urheiluopisto Oy

OHITE- Jatkuvan oppimisen palvelumalli kestävän ja hiilineutraalin valmistavan teollisuuden tarpeisiin
Huvudprojekt Tammerfors yrkeshögskola
Delprojekt LAB-yrkeshögskolan Ab, Sydöstra Finlands yrkeshögskola Ab

Verkostot vesille! Vesialan jatkuvan oppimisen verkosto
Huvudprojekt Finlands miljöinstitut SYKLI Ab
Delprojekt Yrkeshögskolan Savonia Ab, Suomen Vesistösäätiö sr, Åbo yrkeshögskola Ab

Tema 3. Utveckling av högskolors och andra utbildningsanordnares kompetens för att svara på efterfrågan på utbildning för kontinuerligt lärande

VaKe – Valtakunnallinen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämishanke
Huvudprojekt Tavastlands yrkeshögskola Ab
Delprojekt Haaga-Helia yrkeshögskola Ab

Kontinuerligt lärande i samverkan - utveckling av framtidens lärstigar (LärSam)
Huvudprojekt Åbo Akademi
Delprojekt Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab, Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur, Axxell Utbildning Ab, Ab Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi

Tema 4. Utveckling av verksamhetsmodeller som stöder särskilt välkomna grupper

Oodi Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyölle
Huvudprojekt Jyväskylä yrkeshögskola
Delprojekt Tavastlands yrkeshögskola Ab, Åbo Akademi

INKLU Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta
Päähanke Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Huvudprojekt Jyväskylä yrkeshögskola
Delprojekt Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Spesia Oy, Uleåborgs yrkeshögskola Ab, Haaga-Helia yrkeshögskola Ab, Koulutuskuntayhtymä Brahe, Tavastlands yrkeshögskola Ab, Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä, Savon Koulutuskuntayhtymä, Tavastlands yrkeshögskola Ab

Medfinansieras av
Europeiska unionen

JOPPI – För kontinuerligt lärande.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

JOPPI
Jatkuvan oppimisen Suomi